

DELAVSKA POLITIKA

Skupaj dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uradništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predel 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica
Brnoševje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Neprankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socijalne namene delavstva ter uamešencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petina enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnila za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Stev. 4

Sobota, 11. januarja 1936

Leto XI

Kako in kaj delajmo?

Preživelci smo v letu 1935 velike dogodke v notranjopolitičnem življenju. Autoritativni režim, ki je hotel osnovati monopol in oblast ene same stranke, se je zrušil pod pezo svojih lastnih uspehov. Hotel je namreč s silo rešiti eno najdelikatnejših notranjih političnih vprašanj. Pokazalo se je pa, da se z dekreti ne da doseči sporazuma, marveč le v svobodnem sodelovanju in demokratskem duhu. Temelj skupnosti more biti le popolna svoboda in enakopravnost. Ta pot je edino primerena k rešitvi našega glavnega notranjega političnega problema.

Režim je hotel uvesti popolnoma autoritativni režim. Volitve dne 5. maja pa so zadale smrtni udarec temu protinarodnemu režimu, ki je slonel na nasilju, da se se zrušil v prah, čim je narod dobil priliko, da je izrazil svoje mnenje o njem. Delavski razred se volitev ni mogel udeležiti, ker je bila njegova lista razveljavljena. Toda to, kar je socialistično gibanje izvršilo pred volitvami v volilni borbi s svojo agitacijo, je velik moralni kapital, ker je to bila najodločnejša borba za demokracijo v najtežjih političnih razmerah. Ta borba je ohranila delavskemu razredu strokovne organizacije in druge kulturne in socialnopolične pridobitve, ki jih je hotel autoritativni režim delavstvu vzeti.

S padcem Jevtičevega režima

je nastopal preokret v splošnem javnem življenju. Še so vplivi reakcije veliki, toda take sporedne zaprake ne morejo preprečiti normalnega razvoja. V meščanskih političnih krogih so še velika nasprotstva glede ureditve političnih razmer. Sedaj se šele vidi, kako poguben je bil režim, ki je hotel s silo rešiti vprašanja, za katera je treba mnogo potrpljenja in volje za sporazum. Prav značilno je tudi, da so nesoglasja v meščanskih vrstah, ki so 5. maja nastopale skupno proti autoritativnemu režimu. To pa otežkoča sporazum in normalizacijo razmer v državi. S tem razvojem pa nevarnost še ni minila.

Predsednik vlade dr. Stojadinović je za pravoslavni božič podal »Pravdi« glavno smer svojega delovanja v 1936. Smernice so: normalizacija političnih razmer v državi, obnova narodnega gospodarstva, socialne reforme v korist siromašnih družabnih plasti. Po izvedbi stranke JRZ pridejo na vrsto politični zakoni, ki naj pokažejo javnosti, da vlada ima trden program. Delo za konsolidacijo pa ne bi bilo interesantno, če ne bi bilo ovir. Predsednik, pravi, da ne želi borbe, marveč sporazum z vsemi in sodelovanje.

Izjava predsednika vlade ne pove nič novega in je splošnega značaja, to je, brez detailne označbe normalizacije razmer. Vemo pa, da še ved-

no obstaja v nekih krogih fašistična tendenca, ki je močno razpredena ter ima v sedanjih razmerah možnost, da širi svoj vpliv. Vse to ve delavski razred in to, da prav ti krogi jaka ovirajo normalizacijo.

Ni torej dvoma, da je obnovitev našega socialističnega gibanja tudi za normalizacijo političnih razmer največjega pomena. Pereče vprašanje je to, ki ga moramo čimprej rešiti. Temeljna življenjska vprašanja so povezana z obnovitvijo naše samostojne politične aktivnosti. Socialna vprašanja, kakor briga za nezaposlene, splošno starostno zavarovanje, skrajšanje delovnika, splošna zaščita delavcev, žen in otrok; to so vprašanja, ki jih ne bodo rešili naši razredni nasprotniki, delodajalci, L...
niti ...

Vlada je že lani obljudila, da v kratkem uvede svobodno strankarsko življenje. Minilo je že nad pol leta. Krivi nismo mi tega, kakor tudi **ni naša krivda, da ni prišlo do obnovitve našega samostojnega političnega gibanja.**

Kaj naj torej storimo v novem letu? Poleg vsega organizatornega in kulturnega dela mora iti naše stremljenje za tem, da čimprej ustavimo socialistično Zvezo delovnega ljudstva Jugoslavije, kakor je sklenila celjska konferenca dne 7. jun. 1935.

Temu smotru poleg drugega dela, posvetimo 1936 vse svoje ideološke in organizacijske sile.

Novi način dela

O gibanju Stahanovcev v Sovjetski Rusiji

Spodaj prinašamo izvirno poročilo Telegrafske agencije Unije Socialističnih Sovjetskih republik (TASS), da seznamimo naše čitatelje s problemom, o katerem meščansko časopisje zlasti zadnje čase mnogo razpravlja. Prepuščamo delavecem, da si sami ustvarijo svojo sodbo o »novem načinu dela« — kakor rusko poročilo označuje gibanje Stahanovcev. Omenimo naj samo to-le: socialistični princip je: proizvodnja (produkcia) za potrebo, torej tudi največja proizvodnja, ki je sploh mogoča, ob sočasnem najmanjšem izrabji delovne sile. Socialisti so proti rekorderstvu v sportu, pa tudi pri delu. Vsekakor pa nam kaže poročilo, česa vse so zmožni delavci v svojem navdušenju. Oni so pripravljeni sami sebe telesno uničiti, kar je neminovalna posledica rekordnega dela (akordnega dela) — pri vsakem človeku prej ali slej. (Op. ur.)

»Dne 30. avgusta 1935 je kopač v rudniku »Centralnaja Irmino« (Kadijevka, Donsko ozemlje) Aleksij Stahanov nakopal v eni zvrsttvitvi 102 toni premoga. To je bilo 10 odstotkov celokupne dnevne produkcije ali prav toliko, kolikor je znašala mesečna produkcija s pomočjo enega vrtalnega svedra (Presslufthammer) l. 1933. Stahanov je prekosil prejšnjo tehnično normo v produkciji premoga, ki je znašala 6 do 7 ton na zvrsttvitve (šiht). »Skrivnost« Stahanova je v tem, da z vrtalnim svedrom tudi v resnicu dela neprekiniteno 360 minut, t. j. šest ur, kolikor znaša delovni čas. Preden Stahanov pride v rov, se izvrše vse priprave, ki so za nemoteno delo potrebne. Poprej je bilo v navadi, da ni samo kopal premoga, ampak obenem tudi postavljal opornike in opaž. Sedaj sledi kopači tesarji, dočim kopač samo kopuje premoga.

Stahanovemu primeru so med tem sledili tudi mnogi drugi kopači (Dukanov, Terehin, Artuhov, Gorbatuk). Od tedaj naprej beležijo v Sovjetski Uniji vsak dan vedno nove rekordne pri kopanju premoga. Dne 10. novembra 1935 je postavil kopač Stepanenko v rovu »Kočegarka« v Gorlovki (Donsko ozemlje) nov svetovni rekord pri delu z vrtalnim svedrom, nakopal je v eni zvrsttvitvi 552 ton premoga.

Inicijativa (vzpodbuda), ki jo je dal ruder Stahanov, ki je pokazal, kako je treba tehniko do skrajnosti izkoristiti, je napotila tisoče delavcev in delavk v vseh panogah narodnega gospodarstva Sovjetske Unije, da so se jo oprijeli.

Kopač avtomobilske tovarne v Gorkijevem, Busigin, je postavil v zgodovini kovačeva doslej nezaznamovan rekord: skoval je v eni zvrsttvitvi 1115 pogonskih valjev, dočim je bila dosedanja norma 675 valjev (Kurbelwelle) in je s tem potolkel vse amerikanske norme.

Livarji v Taganroški jeklarni so prekosili vse rekorde, s tem, da so računano na kvadratni meter pečne ploskve, dobili 11.33 ton kovine.

Delavec tovarne čevljev v Lenigradu, Smetanin, je stopnjeval produkcijo na 1820 parov čevljev v eni zvrsttvitvi in je s tem prekosil vse rekordne čehoslovaške veletovarne čevljev Bata.

Tekstilni delavki Vičugarske tovarne, Jevdokija in Marija Vinogradova, ki sta poprej posluževali 17 statutov, delata sedaj na 144 statutov.

Strojni ključavničarji izdelajo sedaj v eni zvrsttvitvi dvakrat in trikrat

Društvo narodov pred težko izkušnjo

Pred poostritvijo sankcij

Dne 20. t. m. se sestane svet Društva narodov. Med glavnimi točkami dnevnega reda bo vojna v Afriki in sankcije proti napadalki Italiji. Občutne so sankcije, ki se že izvajajo proti Italiji. Najhujša bi pa bila prepoved uvoza petroleja v Italijo.

Splošno vlada že danes mnenje, da

se s 1. februarjem uvede prepoved uvažanja petroleja v Italijo.

Mussolini in nekateri politiki v Franciji se silno trudijo za sporazum, ki je pa težek, ker je italijanska vlada prvič napadalka, drugič, bombardirala je že pet ambulanc Rdečega križa in tretjič, ker porablja v vojni proti Abesincem strupene pliene.

Vse to pomeni kršitev mednarodnih dogоворov ter razumljivo zbuja v Društvu narodov splošno odpornost.

In kdo naj čuva mednarodne dogovore, če ne institucija, ki je v ta namen ustavnovljena?

Iz vsega tega sklepamo, da mora ali italijanska vlada kloniti ali pa se poostre sankcije, najprej prepoved uvoza petroleja, potem v skrajnem

slučaju blokada, ki bi utegnila vesti tudi do vojne med Italijo in Anglijo. Anglia si je zaradi tega zagotovila zavezninstvo Francije ter pomorske baze za vojno ladjevje in moralno podporo drugih dežel ob Sredozemskem morju.

Društvo narodov je torej vsekakor pred težko preizkušnjo. Politika te institucije mora izpolnjevati opravičene želje članic Društva narodov. Te pa so predvsem, da Društvo narodov ščiti interese vseh, tudi malih držav, da brani napadenke in jamči, da jih druge države ne bodo napadale, in če jih napadejo, da porabi vsa moralna in vojaška sredstva proti krivičnim kršiteljem mednarodnega miru.

Če Društvo narodov to preizkušnjo dobro prestane, se ustanova obnese ter dvigne svoj moralni ugled in obenem pripravi pot za razgovore o eksekutivnih nalogah Društva narodov in v ta namen potrebnе sklepe.

Kam plove Nemčija?

Dr. Schacht in vojni minister Blomberg sodelujejo

Dr. Schacht je predsednik državne banke v Nemčiji. Kapitalisti morajo plesati, kakor gospod predsednik hoče. Dr. Schacht pa dobro ve, da kapitalizem potrebuje vojsko v svojo obrambo. Kaj mu more pomagati Hitler ali fašistična stranka, če mu ni zagotovljena — vojska. »Berno krilo, ki ni zadovoljno z dosejanim predsednikom Božičem. Povedala pa je tudi, da bodo to že se izravnali in izgladili.

liner Börsenzeitung pove to jasno, ko pravi, da je končno ponehalo naziranje, da spadata vojak in gospodarstvo v drugi svet, čeprav sta to dve stvari, ki se v sodelovanju izpolnjujeta. Vojska mora tudi poskrbeti za zunanjji trg (imperializem). Narod mora to politiko podpirati in dobrohotno prenašati potrebitno posnemanjanje.

S tem je konec tudi »socializma«, ki ga je napovedoval nemški fašizem.

Muslimana, ki sedita v vladi, to sta Spaho in Behmen, sta v razgovoru z novinarji povedala, da so resolucijo proti njunemu političnemu udejstvovanju podpisali le bolj nevplivni muslimani, da pa ni te spomenice podpisal noben član njihovega strankinega odbora. — Na kratko povedano: resolucija, za katero je neki musliman pobiral podpise, ne bo vplivala na politično taktiko Spaha in Behmena.

Zato so se tudi vršili nadalinji razgovori med Stojadinovičem, Korošcem in Spahom o organizaciji stranke. Razveseljive novice je mogoč povedati tudi Stojadinovič, vsaj sta se za Aco Stanojevič v Savski banovini, na primer, izrekla samo dva radikalika, pa še ta dva sta glasovala pri majskih volitvah za Mačka.

Pri Pohorjih nič novega.

Beografska »Politika« je pisala o njih le to, da se je pojavilo med njimi

toliko sestavnih delov, kot se je do-
slej smatralo za mogoče.

Na petrolejskih poljih v Baku se
vrta s precej povečano hitrostjo.

Visoko tehnično brzino dosegajo
sedaj, slediče zgledu strojevodje Kri-
vonova, železnice.

V poljedelstvu je kolektivna de-
lavka Marija Damčenko, ki je na po-
lju kolektiva pridelala 500 centov
sladkorne repe na hektar, povzročite-
ljica in organizatorica novega giba-
nja za dosego visoke poljedelske pro-
izvodnje na vasi.

Pristaši Stahanova kot on, pravil-

no razdele delo, popolnoma izkoristi-
jo delovni čas, brezhibno organi-
rajo delo, delajo s svojimi stroji brez
prestanka, polno izkoristijo kapacite-
to stroja in vse možnosti visoko raz-
vite tehnike do skrajne meje. Zato
vsi njihovi rekordi niso noben slučajen
uspeh, ampak bodo postali nov
način dela za vsa podjetja sociali-
stičnega gospodarstva v Sovjetski
Uniji.

S stopnjevanjem delovne proiz-
vodnje so tudi mezde delavcev, ki se
poslužujejo Stahanovih metod, zelo
narasle. Stahanovci zaslужijo do 50,
nekateri celo čez 100 rubljev na dan.

Nova rešilna bilka za Mussolinija

Papež in kralji zanj. Laval zopet poizkuša svojo srečo

V Afriki je skušalo vojno povelj-
stvo še pred deževno dobo doseči
vidnejši uspeh in bazo, s katere bi se
jeseni vojna nadaljevala. Pogum pa
pada v Italiji po ponesrečenem po-
sredovanju. Italijansko časopisje je
postalo miroljubnejše. Pomanjkanje
zlata in krvave izgube brez uspeha
so zmanjšale bojevitost in fraze o
vztrajnosti.

Italija je poslala v Afriko od 25.
junija do 25. decembra 1935 v Abe-
sinijo 246.361 vojakov in delavcev.
Domov se jih je vrnilo v tem času
bolnih in ranjenih 35.697. Med njimi
pa gotovo ni bilo — mrtvih in eritrejs-
kih in somalijskih domačinov, ki se
bore večinoma v prvih vrstah. Celotne
italijanske izgube v dosedanji vojni
znašajo nedvomno nad 50.000 oseb.

Navedene izpomembe v Italiji
kažejo, da je Mussolini postal sprav-
ljiv, če ne bo generaliteta močnejša,
ker ji bo težko prenesti poraz po »ne-
civiliziranem narodu«.

Maršal Badoglio hoče doseči
uspeh v rodoviti pokrajini Sidamo,
severno od Dola. Zato je umaknil če-
te iz Ogadena, da je ojačil fronto
proti rasu Desta. Vojaštvo torej ne
more biti za nagel mir, mir pa želi
italijanski kralj in nekateri finančni

krog ter predvsem Vatikan, ki bi
prišel v slučaju poloma v Italiji v ne-
prijeten položaj. Za mir posreduje
tudi belgijski kralj, ki je nast itali-
janskega prestolonaslednika.

V enakem smislu kakor
belgijski kralj, deluje tudi papež.
Cerkev seveda ne želi razvoja, ki bi
utegnil vesti v vojno in do italijskega
poraza, ker bi mu bila svobodna
republika bolj neljuba, kakor sedanji
režim. Papež sicer ne simpatizira
z Mussolinijem, ve pa, da bi njegov
padec usmeril politiko levo. Vojna
v Sredozemskem morju bi obenem
spravila v Franciji na vlogo levičarjev,
ki bi poglobila sodelovanje zahod-
nih velesil z Rusijo in morda tudi s
Spanijo, ki se nahaja pred preokre-
tom na levo.

V tej igri je pa tudi Laval, ki se
upira zlasti petrolejskim sankcijam,
ker bi utegnile strmoglavit njegevga
priatelja Mussolinija.

Na bojiščih ni važnejših dogod-
kov. Abesinci še vedno poizkušajo
izriniti Italijane iz Makale, kar se jim
skoraj gotovo posreči. Na severnem
in južnem bojišču pa je že začela
»mala« deževna doba, ki vojevanje
ovira.

Zedinjene države in Evropa

Amerika bi Evropi lahko pomagala
do miru, če bi sodelovala z Društvom
narodov.

Predsednik Roosevelt je v svoji
poslanici govoril o nevtralnosti Ze-
dinjenih držav. V vsakem vojnem
konfliktu bodo Zedinjene države nev-
tralne, to je, podpirale ne bodo ne
napadalca in ne branile napadenca.
To stališče je prav za prav nejasno.
Skoraj verjetno pa je, da se Zedinjene
države ne bodo brigale za politiko
najvišje mednarodne organizacije
Društva narodov.

To stališče Zedinjenih držav mora-
re imeti za Evropo tako zle posledice.
Svetovni mir se more ohraniti le,
če ga čuva mednarodna institucija,
kateri pripadajo vse ali vsaj večina
v svetovni politiki merodajnih držav.
Čim se pa Amerika izloči iz te inte-
strijsko izpolnit, čemur je potrebna
resne sfere, je razumljivo, da bodo
tudi vse druge države, zlasti evrop-

ske, ki so dremajoč vulkan, skušale
se samolastno oboroževati in indu-
prestroga avtarkična politika, ki je
po svetovni vojni povzročila že tako
ogromno zla. Politika Zedinjenih držav
vodi torej Evropo v še hujšo av-
tarkijo, namesto, da bi se, kolikor države
nočejo ali ne morejo zasledovati
sodelovanja med njimi, to po-
spešilo ob sodelovanju vseh po-
membnih držav v Društvu narodov.

Politika Zedinjenih držav je sta-
ra. Izjema je bila le v svetovni vojni.
Usodna pa utegne biti ta politika za
Evropo, dokler se ne posreči zatrepi
avtoritativnih režimov in jih nadome-
stiti z demokracijo.

Ponemajte! Ob priliku 10 letnega iz-
hajanja »Delavske Politike« je s. Pastorek
iz Sarajeva daroval za tiskovni sklad Din
30.— Iskrena hvala!

sa pa še nameravaš tu ostati? Dobil jo boš z že-
lezno palico, lesa nimamo več.«

Madžar ni niti besedice razumel. Vendar pa
je čutil, kaj so mu rekli. Pobledel je in se umaknil.

Pač pa jih je razumel senior Doux. Pritekel
je k vratom in začel klicati policijo. Toda nihče se
mu ni odzval. Čez četr ure pa je vendarle zagle-
dal policija, ki je stal na ogalu. Poklical ga je k
sebi.

»Straže so zagrozile mojemu natakarju s
smrtjo,« je rekel, ko se je policist približal.

»Kdo mu je zagrozil s smrtjo?« je vprašal pol-
icist.

»Tale tu,« je odgovoril senior Doux in pokazal
Moralesa. Morales ni ničesar rekel, toda njega
je senior Doux najbolj sovražil.

»Ali ste res zagrozili natakarju s smrtjo?« je
vprašal policist.

»Ne. Niti na mar mi kaj takega ne pride. Ta
bastard je zame preumazan, da bi mu sploh kaj
rekel,« je rekel Morales.

»Si lahko mislim,« je odvrnil policist. »Kdo
mu je torej grozil s smrtjo?« je končno vprašal
policist.

»Rekel sem mu, naj nikar ne prihaja preblizu
vrat, ker bi mu utegnila z balkona pasti na glavo
železna palica.« To je rekel nekdo izmed stra-
žečih.

Avstrijska vlada išče stikov z delavstvom

Odkar je Italija tako zelo zapo-
slena v Abesiniji, se ne more več to-
liko vmešavati v politiko obdonav-
skih državic, kjer je njen pritisk zad-
ne čase močno popustil. Zlasti Av-
strija se je znašla naenkrat na raz-
potju. Še pred par tedni je ob vpra-
šanju sankcij v Ženevi patetično iz-
javala, da se ne more pridružiti sank-
cijam proti svoji zaveznici, kateri je
priseglava zvestobo, ki tvori temelj se-
danje avstrijske politike. Dogodki se
pa hitro razvijajo in avstrijska poli-
тика se je čez noč preokrenila za 90
stopinj. Italija ima danes dovolj last-
nih brig in ne more svojim vazalom ničesar jamčiti. Na drugi strani je pa
Avstrija že na lastni koži občutila
posledice, ker se je v Ženevi izrekla
proti sankcijam. Avstrija životari od
milosti zapadnoevropskih bankirjev.
Koncem leta so zapadla velika plačila
na račun sanacije Kreditanstalta. Av-
strija je zaprosila v Londonu in New
Yorku za odgoditev. Bila pa je od-
bita. Vse to jo je privedlo do raz-
mišljanja o politični preorientaciji.

klevetniška kampanja proti nam so-
cialistom, ki so nas utopični revolu-
cionarji tako radi zmerjali s psovka-
mi najgršega kalibra, kot socialpa-
trioti, socializdajalci itd., samo za to,
ker smo vodili politiko in uravnavali
taktiko, ki je bila v danih razmerah
mogoča, in za kakršno so se izrekli
sedaj tudi grški komunisti. Grški ko-
munisti so že sposobni, da se lahko
gibljejo na kraljevskem dvoru. To
pomeni mnogo. Tu začenja njihova
praktična politika; tla, po katerih bo-
do odslej hodili, pa so opolzka.

Doma in po svetu

Shodi ministra dr. Kreka. Pod
tem naslovom beremo v »Slovenč-
evih« poročilih: »V Dobropoljah —
Organizacija zborovanja je bila iz-
vedena od naših fantov tako brez-
hibno, da je nad 2 uri trajajoče zbo-
rovanje poteklo v najlepšem miru in
redu.« — **V Semiču:** »Ob začetku
njegovega govora (Krekovega) je
bilo iz ozadja dvorane sicer čuti neko
mrmljanje,« toda... — **V Metliki:**
»Ob začetku zborovanja so skušali
zbijati svoje šale na račun govori-
nika (dr. Kreka), da bi zborovanje
preprečili, ali vsaj ovirali njegov
miren potek, pa... itd. »Slovenec«
včasih le kaj pove.

Oljčna vejica. »Slovenski dom«,
ali bolje rečeno, večerna izdaja »Slo-
venca«, dela reklamo za nacionalno
socialistično olimpijado v Berlinu.

Tako-
le se navdušuje: »Tudi letos bodo v
Berlinu z maratonskim tekom za-
ključili olimpijske igre. Tam bodo
zopet stotisoči vriskali staremu olim-
pijskemu zmagovalcu, ko bo hkratu
s tekačem, ki bo prinesel plamenico
iz Olimpije, stopil v Stadion in pri-
nesel oljčno vejico iz svetega gaja.« Radovedni smo, kakšen tekač je pa

B. Traven, Bombaž

II. Knjiga

»Tega ne vem,« je odvrnil senior Doux. »Naj-
brže stavkujoči natakarji.«

Tako sta priskočila dva stavkujoča natakarja,
ki sta stala na straži, in zakričala: »Če boš, ti kur-
bir, še enkrat kaj takega rekel, ti razbijemo kosti.«

Senior Doux je takoj izginil v kavarno in ni
niti besedice več znil.

»Ali ste videli, kdo je udaril moža?« je vpra-
šal straže neki drugi policist, ki je medtem pri-
stopil.

»Da, tako napol. Neki mlad fant je prišel tod
mimo s kosom lesa — les še tule leži — in je uda-
ril moža,« je rekel eden izmed stražečih nata-
karjev.

»Ali poznate fanta?«

»Ne. Ni član naše strokovne organizacije.«

»Potem nima to s stavko nič opravka. Najbrže
kaka druga zadeva,« je dejal policist.

»Brez dvoma,« so mu vsi pritrdirli.

Oba policista sta odvedla zasilnega natakarja
v stražnico, kjer so ga obvezali in obdržali pre-
ko noči.

»Hoj, ti, kurbir, slišiš,« so zaklicali sedaj na-
takarji, ki so stali na straži, Madžaru. »Koliko ča-

sa pa še nameravaš tu ostati? Dobil jo boš z že-
lezno palico, lesa nimamo več.«

Madžar ni niti besedice razumel. Vendar pa
je čutil, kaj so mu rekli. Pobledel je in se umaknil.

Pač pa jih je razumel senior Doux. Pritekel
je k vratom in začel klicati policijo. Toda nihče se
mu ni odzval. Čez četr ure pa je vendarle zagle-
dal policija, ki je stal na ogalu. Poklical ga je k
sebi.

»Straže so zagrozile mojemu natakarju s
smrtjo,« je rekel, ko se je policist približal.

»Kdo mu je zagrozil s smrtjo?« je vprašal pol-
icist.

»Tale tu,« je odgovoril senior Doux in pokazal
Moralesa. Morales ni ničesar rekel, toda njega
je senior Doux najbolj sovražil.

»Ali ste res zagrozili natakarju s smrtjo?« je
vprašal policist.

»Ne. Niti na mar mi kaj takega ne pride. Ta
bastard je zame preumazan, da bi mu sploh kaj
rekel,« je rekel Morales.

»Si lahko mislim,« je odvrnil policist. »Kdo
mu je torej grozil s smrtjo?« je končno vprašal
policist.

»Rekel sem mu, naj nikar ne prihaja preblizu
vrat, ker bi mu utegnila z balkona pasti na glavo
železna palica.« To je rekel nekdo izmed stra-
žečih.

Senior Doux je stal še med vrati. Policist se
je obrnil k njemu in dejal: »Nu, ste slišali, senior,
kako morete le kaj takega reči, ko vendar ni res?«

»Saj so tudi onega že napol ubili,« se je bra-
nil Doux.

»Rajši se pobotajte z ljudmi,« je svetoval pol-
icaj, »potem se kaj takega ne bo več dogajalo.«

»Na, ta je pa lepa, človek tu niti varstva ni
deležen,« je Doux jezno zakričal.

»Mir!« je rekel policaj glasno. »Sicer vas vza-
mem na stražnico. Nobene žalitve več!«

»Saj plačujem davke, potem smem vendar za-
htevati...«

»Kaj davki?« mu je segel policist v besedo.
»Natakarji plačujejo tudi davke, prav tako kakor
vi. Sedaj nam pa dajte mir. Sporazumite se z ljudi-
mi in ne nadlegujte nas venomer.«

Medtem ko so se zunaj pogajali, je stal Mad-
žar nekaj časa neodločno v kavarni. Zunaj se je
zbral precej ljudi, ki so bili vsi na strani nata-
karjev. In prav to je dalo pogum policiju, ki je
bil tudi proletarec. Saj ni mogel vedeti, ali nima
morda senior Doux med nadzorniki dobrega pri-
atelja, ki bi se mu utegnil pritožiti, da je zane-
maril dolžnost.

(Dalje prihodnjič.)

Ijeni zaupniki tudi izvrsevali svoje dolžnosti. Samo eno je, da ostanete vsi združeni in solidarni v svoji organizaciji, da nas ne bo vsaka sapa ali demagogija naših nasprotnikov zmedla. Skupno se hočemo boriti za naše pravice, pozabiti pa ne smemo s orožje, s katerim se bomo branili, t. j. naš branitelj in svetovalec »Delavska Politika«, katera mora prodreti v sleherno delavsko stanovanje, da bo zbudila še tiste, ki še ne poznajo tega našega svetovaleca in obojevnika za pravico in resnicu, ki jo oče doseči delavno ljudstvo.

Naj bo ta moja beseda vsem čitateljem in naročnikom v opomin in spodbudo v novem letu, da bomo v tem letu pridobili še več naročnikov našemu prijatelju in svetovalecu »Delavski Politiki«. Vsem pa klicem: Naj živi socializem, naš cilj!

J. Oberčkal.

Trbovlje**Kako znajo kapitalisti gospodariti**

Že večkrat je »Delavska Politika« povedala in pokazala, kako so obdavčeni gospodarski krogi v primeri z malim kmetom, delavcem in obrtnikom. Vzemimo samo Trbovško premogokopno družbo in trbovško občino. Leta 1929 je TPD še plačevala 95 odst. vseh občinskih doklad na trbovški občini, ostalih 5 odst. pa kmetie, delavci in obrtniki. V času diktature je pa TPD uspelo pri davčni upravi, da je izpostavljalo znižanje davčne osnove tako občutno, da je leta 1935. plačala le še 42 odst. vseh občinskih doklad, ostalih 58 odst. pa delavci, kmetje in obrtniki.

Kakšna razlika, razmišljajte vsi tisti, i se čudite, zakaj je kriza pri delavcih, kmetih in obrtnikih. Velepodjetja po našem mnenju pri takih davčnih politiki ne morejo občutiti krize. Tu in tam se kateri, ki podrobno ne zasleduje celega poteka, oglasi in pravi, včasih je bilo pa drugače. Tudi ni vemo, da je bilo takrat drugače, ko je bila svoboda govora, svoboda tiska in je v tam uspelo delavski delegaciji izboljšati izjemni položaj delavstva.

Sedaj pa preidimo na drugo, za konzumante nič manj važno zadovo: Nabavo premoga pri TPD.

Leta 1922. je bil z ministrsko odredbo izkazan in ustanavljen Pokrajinski pokojninski sklad za rudarje v Ljubljani. Staroupokojenci, ki so bili upokojeni pred letom 1926, so dobivali iz tega fonda dozdade. V ta pokrajinski pokojninski sklad so plačevali vse rudarski podjetniki v Dravski banovini od vsake prodane tone premoga Din 5. Leta 1935. pa je rudarskim podjetnikom v Dravski banovini uspelo, da je bil z ministrsko odredbo ukiniten pokrajinski pokojninski sklad že julija meseca, vsi staroupokojenci pa bi naj dobivali dozdade od »sanirane« bratovske skladnice.

Klub temu, da je bil ta sklad ukiniten, se je pa še zadnje čase opažalo iz raznih računov v Hrastniku kakor tudi drugod, da TPD še vedno pobira Din 5 davek na prodano tono za pokrajinski pokojninski sklad. Če se ta davek pobira v vseh slučajih, ne moremo trditi, ako pa se pobira, potem bo TPD nabrala milionske vsote za svoje delničarje, katerih večina živi v inozemstvu. Da se pa to prepreči, prosimo rudarsko glavarstvo kot nadzorno oblast, da izterja ves naknadno nabranji denar od TPD in ga da glavni bratovski skladnici, katera mora izplačevati pokojnine staroupokojencem po ukinitvi pokrajinskega pokojninskega sklada za rudarje. Kako postopajo druga rudarska podjetja v Dravski banovini glede tega sklada, nam ni znano, skušali pa bomo tudi tam dognati, kako se postopa.

Zgorje ob Savi**Volilni boj**

Volilna borba za osvojitev občine se je pri nas pričela z vso intenzivnostjo. Samo to je škoda, da se na bojnem polju srečavata samo dve skupini, in to lista Delovnega ljudstva, na kateri je združeno vse delavstvo, kmetje in del obrtnikov. Nositelj te liste je sodr. J. Arh in je bila kot prava vložena v torek, dne 7. t. m. pri sodišču. Druga lista pa je naših slovenskih radikalov (jeruzalemcev) ali nekdanih klerikalcev. Manjka samo naših slavnih jenesiev, kateri so od zmage pri zadnjih občinskih volitvah tako navdušeni, da sedaj niti ne marajo liste postaviti.

Pozdraviti je treba, da gre pri teh volitvah naše delavstvo po tolikih letih razdora zopet enkrat složno v volilni boj. Poznamo sicer ustroj naše občine, ki je po večini kmetska, a vendar so na delavski listi tudi može iz kmetskega stanu, ki bodo v zvezi z ostalimi lahko lamčili za pravilno usmerjanje občinske politike.

Najzadostnejše je vprašanje oskrbe naših brezposelnih. Demokrati na občini nimajo nič denarja, sedanj predstavniki režima pa pravijo, da bodo še le potem eventuelno za brezposelne kaj dali, če jih bodo brezposelni pridno volili. Vendar upamo, da imajo naši brezposelni dovolj šole iz prejšnjega režima, da na ta lim ne bodo sli.

Zato je parola vsega delavnega ljudstva, da bo dne 19. jan. t. l. volilo vse enotno listo »Delovnega ljudstva«, katere nosilec je sodrug J. Arh.

Moste pri Ljubljani

Občni zbor zadruge »Delavski dom« v Mostah. V nedeljo, dne 26. januarja 1936 ob 9. uri dopoldne se bo vršil občni zbor zadruge »Delavski dom« v Mostah, v prostorih podružnice SMRJ Moste (gostilna Lassan). Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Skelepanje o nadalnjem poslovanju. 3. Volitev novega odbora. 4. Razno. — Če ob napovedani ur, t. j. ob 9. uri dopoldne, ne bo za sklepnočnost občnega zborna po pravilih določenega števila zadružnikov, se v sinistru pravil vrši uro pozneje drugi občni

zbor, ki bo sklepčen pri vsakem številu udeleženih članov. Zadružniki, pridejte vsi na občni zbor naše delavske zadruge. Družnost, Načelstvo in nadzorstvo.

Kranj

Pred volitvami obrtnih zaupnikov. Pretečeni teden je svobodna strokovna organizacija sklicala za posamezna podjetja sestanke, na katerih so zaupniki poročali o delu v preteklem letu. Formalno so se sestavili tudi sporazumno z delavštvom nove kandidatne liste za bližajoče volitve. Iz poročil zaupnikov smo mogli posneti, da so v pretečeni funkciji dobi nepristransko in vestno vršili svojo dolžnost. Nešteto intervencij so izvršili. Da ni bilo vedno uspeha, kakšnega bi bilo želeti, niso bili krivi obrtni zaupniki. Nasprotulki so naše zaupnike tudi v preteklem letu obrekovali in denuncirali. Najbolj žalostno in nesramno pa je to, da so bili na čelu klevetniške grupe tisti, kateri so naši zaupniki v kritičnih trenutkih prisločili radevju na pomoč. Sploh pa je zdaj tista letna doba, ko se zbudijo naši nasprotniki k življenu. Krščanski socialci so sklicali v nedeljo, dne 5. t. m. shod, ki je bil posvečen volitvam obrtnih zaupnikov. Prvi govornik (Žužek) je v glavnem napadal samo marksizem in s tem tudi najbolj zadowolil svoje ožje pristaše. Drugi govornik (Lombardo) pa je po stari taktiki nastopil »revolucionarno«. Izjavil je, da se že sramuje priti v Kranj, ker se delavstvo ne zdrami in ker ni prave delavske zavesti. Čudno, kaj ne? V Škofji Loki so se pa ob prilikih stavke v tovarni »Šešir« delavci sramovali, ker so bili gospodje tako čudni. Tu, gospodje, bi se dalo govoriti o tem, kdo je zaveden ali nezaveden. Zadnje čase se krščanski socialci tudi zelo radi pritožujejo, češ, kako jih klerikalci preganjajo in zatirajo; da jim bodo v »Ljudskem domu« odpovedali prostore itd. Ti spori so le pesek v oči. Gospodje bodo s klerikalci korakali v eni vrsti, kar bo pokazal vsaj javen nastop. — V roke so nam prišli tudi letaki krščanskih socialcev, ki so jih natisnili lansko leto pred volitvami obrtnih zaupnikov, in sicer v dvojni obliki: za »Jugoslovensko« in za »Jugobruno«. Na letakih omenjajo, da so zbrali za kandidate nesebične in požrtvovalne ljudi, — »katerim bo najvišji zakon dobrobit delavstva«. In v »Jugoslovenski«, kjer so dobili 6 zaupnikov, so bili izvoljeni res samo »nesebični« ljudje in »požrtvovalni« zaupniki. Iz gole »nesebičnosti« niso hoteli ali upali vršiti intervencij niti za svoje pristaše. V »Jugobruno« pa so žal lansko leto v prepričanju, da kandidirajo samo »nesebične« ljudi, segli po mladoletnih in marksistih ter tako ostali vsled razveljavljene liste brez zaupnikov. Kar se pa tiče narodnih socialistov, ima jo pa skrb, kako izpolniti kandidatne liste. Po polomu JNS režima ni več tako nobel kandidirati pod njihovo firmo. »Sad« nihovega dela si delavstvo lahko ogleda — zaupnike v »Inteksu«, kjer jih je lansko leto podjetje samo postavilo in so idejni pristaši narodnih. Nas naj pa ne moti manever s strani krščanskih in narodnih, ampak volimo obratne zaupnike, kateri imajo poleg nesebičnega dela še višji cilj: izboljšati delavstvu pravice, kakršne jim po naravnih zakonih pripadajo.

Za novo leto zastonj dele v traškah novo klerikalno »delavsko« glasilo. Pravijo, da je to list nove klerikalne »delavske« organizacije. Ubogi člani morajo gotovo plačevati visoke prispevke, da lahko zastonj delijo svoj časopis. To pa je najbrž tudi edina podpora brezposelnim, ki jo bo lahko nudila nova organizacija.

Kamnik

Delavstvo kamniškega okoliša ob novem letu

Iz našega sreza je tako malo vesti v »Delavski Politik«, da bi nepodručen človek mislil, da pri nas ni zavednega delavstva ali pa, da se mu tako dobro godi, da v svoji sreči in svojem blagostanju pozablja na vse. To me je napotilo, da napišem par vrstic, dasi nevajen takega posla.

Kot povsod, se tudi pri nas vrši trdi boj revnega, zatiranega delavca proti kapatistu in izkorisčevalcu.

Kot je bilo že v časopisih javljeno, so delavci Bonačeve tovarne na Količevem pri Domžalah bojevali hud boj za izboljšanje svojega položaja, imeli so tudi več tedensko stavko pod vodstvom Jugoslovenske strokovne zveze, z izidom katere pa delavstvo baje ni preveč zadovoljno, ker podjetnik še danes ni sprejel vsega delavstva nazaj v delo in tudi v drugih ozirih delavstvu ni ugodeno.

Vodstvo tovarne »Titan« pri Kamniku se je dolgo upiralo volitvam obrtnih zaupnikov, tako da je bilo delavstvo nad pet let brez svojih zakonitih zaupnikov, letos pa jih bo delavstvo zopet izvabilo, ker je vstopalo iz večletnega spanja, se organiziralo v strokovnih organizacijah, in sicer zavedno delavstvo v »Savezu metalnih radnika Jugoslavije«, ono delavstvo, ki pa se ne pojmuje pravilno svojega težkega položaja, pa pri krščanskih, ne vemo pa ali pri zelenih ali belih. Razveseljivo pa je dejstvo, da je čimdalje več delavstva, ki zna misliti z lastnimi možgani in ve, da bo prišlo le tedaj do izboljšanja svojega položaja, kadar si bo izboljšanje priborilo samo.

(Dalje prihodnjic.)

Griže

Posnemalte. Neimenovani iz Griž je daval za tiskovni sklad Din 10.— Iskrena hvala!

Velenje

Zaupniški tečaj. Da velenjski rudarji ne zaostajajo z željo po izobražbi za drugimi večjimi rudarskimi centri, to zopet nazorno dokazuje veliki obisk na zaupniškem tečaju, ki se vrši v dvorani hotela Rak. Obisk je

»DELAVSKA POLITIKA.

Delavski pravni svetovalec

Odpoved službe.
Zabukovca.

Vprašanje: Služba mi je bila odpovedana zaradi pomanjkanja dela na 14 dni. Jaz sem pa prepričan, da mi je bila služba odpovedana zato, ker sem bil v zadnjem času večkrat bolan. Ali je ta odpoved veljavna, ker je v kolektivni pogodbi rečeno, da naj se delavci zaposlujejo po možnosti izmenično, ako je podjetje primorano obravnavati v zmanjšanem obsegu.

povsem zadovoljiv, posebno, če pomislimo, da mnogi rudarji hodijo čez tričetrt ure do ene ure daleč. Tudi tukaj se vrši tečaj po istem programu kakor se je vršil po ostalih rudnikih. Je skrbno izbran in nudi delavcu vse osnovne nauke, ki jih v vsakdanjem življenju najbolj rabijo. V nedeljo, dne 12. t. m. se bo vršilo predavanje o »nastanku premoga« ob 9. uri dopoldne v isti dvorani, kjer se vrši zaupniški tečaj. Udeležite se predavanja polnoštevno, ker je posebno za rudarje zanimivo.

Mežica

Za tiskovni sklad je nabral ob piliki zadnjega predavanja s. Sahman Din 22.— Najlepša hvala njemu in vsem darovalcem! Naj bi našel obilo posnemovalcev!

Fala

Predavanje. Podružnica Saveza metalnih radnika sklicuje za nedeljo, dne 12. januarja t. l. s pričetkom ob 14. uri v gostilni g. Grahorja važno predavanje o pomenu strokovne organizacije in delavskega tiskarja socialni zakonodaji. Predaval bosta ss. dr. Jelenec in Jelen. Delavci, udeležite se predavanja in pripeljite tudi žene s seboj.

Ptujski

Po daljšem bolehanju je dne 6. t. m. umrl v tukajšnji bolnici s. Plavšek v starosti 64 let. Imenovan je bil od mladosti zaposlen v tovarni usnjja Pirih. Kot bivši član, zadružnik in strokovničar je bil vedno zvest delavskemu gibanju. Lepa udeležba pri pogrebu, ki so se ga udeležili zastopniki raznih organizacij, priča o njegovi priljubljenosti. Naj mu bode zemljica lahka, preostalom pa naše iskreno sožalje.

Vprašajte solnce! Tak odgovor je baje dobil nek delavec pri nekem podjetju, ko je vprašal radi dela. Tako torej, ne dela in ne podpore. Skoraj bo mesec, odkar so bile prve knjige odpuščenih delavcev iz »Petovice« predložene »Borži delci« v Mariboru, deloma osebno, deloma pa potom mestnega urada v Ptuju, pa še do danes ni nazaj ne knjig ne pol, uboga para pa čaka in čaka ...

Brezposelnost narašča. Za praznike so bili po večini vsi obdarovani s kurivo, čevlji in z moko. Zdaj so dobili delo spet le v mesto pristojni, pa upamo, da tudi ostali pridejo na vrsto.

Št. III v Slov. goricah

Za občinske volitve, ki bodo v nedeljo, dne 19. t. m., je poleg oficijelne rezimske liste postavljena tudi delavsko-kmetska lista (nosilec g. Rudolf Hamer, trgovec). Na tej listi kandidirajo nekateri delavci, ki so pa prevzeli kandidaturo na svojo odgovornost, na podlagi lokalnega sporazuma in ne morda kakšnega širšega dogovora. Tudi sentiljske občinske volitve stojijo v znamenju neurejenega političnega življenja. Skrajni čas bi bil, da dobimo zakone, ki bi omogočili formiranje strank in normalno funkcioniranje političnih gibanj.

Studenti pri Mariboru

Avtomobilski nesreča. Minulo sredo je osebni avtomobil tovarnara Ehrlicha, v katerem se je nahajal lastnik, dalje Anton Pešek, sin gostilničarja v Radvanju in Katarina Klančkova, žena gostilničarja, zdržnik po strmem obrežju v Studencih. K sreči se je avtomobil zaletel v nekdo leseno uto in obstal, kar je rešilo potnikom življenje. Zadobil so razmeroma lahké poškodbe. Avtomobil je razbit.

Občinski urad razglaša, da je taksa za kolesa letos ukinjena. Pač pa je treba v prijavo prilepit kolek Din 5.— in se s knjizijo javiti do 31. januarja v obč. uradu. Isto velja za fikarske vozove, ki pa plačajo kolek za Din 25. Ker do 1. aprila 1936 ostane uradovanje za Radvanje še neizpremenjeno, se naj javijo tudi vsi kolesarji iz Radvanja! — Istočasno prosi občinska uprava vse hišne posestnike in upravitelje, da vsaj do 15. januarja vrnejo nabiralne pole »Pomožne akcije«, če se tega niso storili.

JOSIP ŠKOF
MARIBOR
VETRINJSKA UL. 22

Soboslikar, črkoslikar, ličar in pleskar. — Moderno slikanje z moderno napravo.

Cene nizke!
Postrežba prvovrstna!

Tivar-obleke